

PB
1399
.C88
M56
1902

1225
13

MIONDORÁMANNA

.1.

I. an tÁilleúr cleasaí

II. doctúireacht nuad.

III. eilís 7 an bean déirce.

ó

peadar maseíonnlaoi.

Ar n-a cúir amaí

to

Connrad na Gaeóilge,
i mbaile áta cliaí.

1902.

pinginn.

BOSTON COLLEGE LIBRARY
CHESTNUT HILL, MASS.

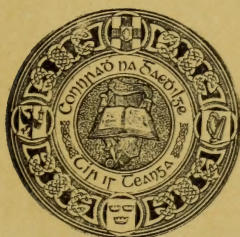
MIONDRÁMANNA

.1.

- I. an tÁilleúr cleasač
- II. dochtúireadč nuad.
- III. eilís 7 an bean déirce

ó

peadair magsíonnlaoic.

Ar n-a cúir amač

do

Connrad na Gaeóilge,
i mbaile áta cliač.

PB

1399

088

m56

1902

PB1225

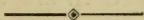
M3

CLAR.

I. Δν Τάλλιύρ Cleapac	-	-	-	-	ι.
II. Όοετύρεαδς ηυαδ	-	-	-	-	3
III. Ειτίρ γ αν Όεαν Όείρce	-	-	-	-	10
φοοίόρην	-	-	-	-	14
					18

190279

AN TÁILLIÚR CLEASAÓ.

Fuirpeann:—Míceál Conaill .i. feirmeóir beas; Doó Spéar-
aíde, fear cúlcainteas; Peadair Tailliúr,
duine spinne; Fearpoirca .i. achair-céile, mícíl;
Siubán, bean mícíl; Máire Nóra, bean
téirce, ghirreac buacailleasta.

Sagar, Doctúir, 7rl.

Sníom I. Amairc I.

Áit—an bealaó mór or coinne tige doó Spéaruidé.

(I láthair doó Spéaruidé 7 Peadair Tailliúr, as cartáil
ar a céile.)

Doó.—So mbeannuigíó Dia dúit, a Táilliúr!

Peadair.—So mbeannuigíó Dia ir Muire dúit, a
Spéaruidé. Soiré mar tá an leathar as imteact ar an
aimpín reo?

Doó.—Atá pé as imteact so tiug, so saib maic asat;
aet ir mó atá do b'éiréin as imteact ó n-a céile ir uóigste,
há! há! há! Aet ca bfuil tú as uil inuíú 7 u'uirleirí
táilliúraesta ar do muin asat, má'r ceauigste d'ám riap-
nuige?

Peadair.—Atáim as uil anonn ann reo so tige mícíl
Conaill le péire brírtí do deanam uó—nó b' féirín sup
ó 'n mnaoi nua-pórda tearnuigeann na brírtí. Soiré mar
tá an óighean as teact i uóir asuib? Cluimim naé
n-éirigeann pí amaé aet so hannam?

Doó.—Ní éirigeann; ní facar féin aet uair amáin i, ó
táinig pí so Baile Conaill. Connaic mé i as teact ó'n
airpionn, Domnaé amáin, 7, dar a leabha, bí cuma faitceac
uirrí, mar érom pí a ceann amail ghirríg. Aveirtear le cur
de na daoínib fá 'n áit reo so bfuil pí iuto beas spreannmar
7 naé bfuil so leor céille aici; aet aveirtear le daoínib
eile naé bfuil uirrí aet faitcior 7 neam-cleactuagáó.

Peadair.—Fíúé! má'r mar rin atá an rgeal, deanrao na
brírtí do Míceál féin 7 ní b'éirí don baint asam le n-a mnaoi,
há! há! há! Aet atá an lá as imteact uainn; plán
leat.

Doó.—Deannaet leat. Seacain na mná i gcomnuiré,
há! há! há!

Sníom I. Amharc II.

Áit—teac Míeil Conaill.

(An táillíur 'na fuidhe ar élar 'ran peompa as fuaigáil éadais. Míceál 7 a bean, Siubán, 'na fuidhe as caint leir an táillíur.)

Míceál.—Capaò doò Spéarfuidhe leat ar maidin, mur meall mo fúile mé. Cé air a faib pé as gabáil inoiú le n-a baol-éannga nimneac.

Peardar.—Níor dubairt pé móran acé as fiarfuiße oíom-ra cá faib mé as toul.

Míceál.—Maíread, ní héigean duic innre dúinn cé h-air a faib an rpió. Ní baogal nac opainne nuair tráct rib opainn, óir níor leis pé faill uair fiamh san an troc-focal a cupi ar duine ar bit ar a otráctann pé.

Peardar (go claonta).—Níor fan mire i bpaó aige 7 ní faib móran faille aige daobair a fáó fá otaob de duine ar bit.

Míceál.—Seaó, read! bíor aige. Ní tugtar áir ar caint doóa Spéarfuidhe, mar tá aithe as an uile duine 'ra' dúctais reo air. Acé caiteir mire beir i gcionn oibre; atá an lá caitte éana péin.

Siubán.—Agur mire poroa. Atáim ró-faó in mo fuidhe 7 na ba le bleagan agam, 7 an dinnéir le déanamh, 7 mo mígeacán le cup amac.

(Imtiげann Míceál 7 Siubán fá beirbir móir.)

Peardar (leir péin).—Ní'l don nio ar ceair leir an mnaoi rin, acé i éom rtuama liom-ra; acé amáin go bfuil ri moóamail faicéac, nio nac iongnad, óir ní'l ri fice bliadain o' doir go fóill. Ní'l fíor agam an as cumad bréige do bí doó Spéarfuidhe tráct dubairt pé go faib iompáó amuic uirri go faib beagan céille innti, nó ar éuala pé é. Dar féaróis mo féan-acar gur maic an cleair air tabairt air a éreideamaint go bfuil ri ar a céill dáirírib. Dá gcuirpinn-re oim cuir éadais Siubáin 7 toul amac ar éul an tige, 'táíread doó mé 7 beaó pé cinnte gur Siubán atá ann. Déanrao rinnee faó 'ra' garróa amail duine nac bfuil ploc céille in a éann 7 beir doó ar riubal as innrint do'n éomurpanacé go bfuil bean míeil as boc-léimnis fá na tigéib aige.

(Cuirpeann re air gúna Siubáin.)

Sin é go dípeac. Sílréa go nvearnad é fá mo éinne acé go bfuil pé ró-éaol 'ran áit. Ca bfuil an ceirriúr

rioda? Siú é. Anoir béir mé go galánta. Bean rtráic-eamail atá ionnam. Anoir cuirfead oim hata na gcleiteac bán 7 ní'l bean 'ra' páráirde níor gnaoiðeamla 'ná mé. 'Dair a leabha, rin éall doo as amarc uair. 'Téiríó pé ruo iongantaé inoiú, geallaim do.

(Léimeann peadar amac ar an bfuinneois.)

Sníom I. Amarc III.

Áit—an bealaé móir ór coinne tige dooá Spéarairde.

(Doo 7 Máire Nóra i láthair.)

Doo.—An bfuil rgeal nua ar bit leat tar na pléibtib.

Máire.—Óeamán focal, mura bfuil pé leat féin.

Doo.—Ní'l focal asam-ra acé go bfuil eagla oim go bfuil an bean boét reo éall go holt ar na haimpeairtib reo.

Máire.—Cé hí atá tinn, arú?

Doo.—Ní'l a'n duine tinn, acé an bean reo éall, bean mícil Conaill; atá eagla oim go bfuil pí ar a céill.

Máire.—A' Rí 'ar pábail! a' n-abrann tú rin!

Doo.—Atá eagla oim go bfuil an rgeal ró-íor. Ní'l ann acé leat-uair ó íoin ó éonnaic mé i le mo íuilib féin amuic i gcúl an tige, 7 murraib pí ar mire, bí pí ar meirge nó ruo eiginteaé mar rin. Bí pí cóirigíte ruar in a cuio éadairg 'Domnairg 7 hata galánta uirru le cleiteacairb bána ann. Asur goirde do baramail a rinn pí acé léimnig amac ar fuinneois 7 an galántar uilg uirru 7 cóirig as dampraó ir as rinnce 'ra' garrda. A leicéir de boc-léimnig ní fáca a'n duine ruam. 'Oiméirg pí ruar ar érann amail madaó crann, píe amac ar géis, 7 cuirling go talam de léim amáin. Goirde rinn pí annrin, an mearpann tú? Atá sur cóirig pí as réirdeá na bpóg liom-ra! 7 trát éionntuig mire le dul irteac 'un tige, o'éirig pí i n-áirde air 7 irteac 'ran bfuinneois léiti níor guirde 'ná gluaifreá cat.

Máire.—San amrur atá an bean boét ar mire. Ir dona liom an rgeal é. Ní'l íor asam an bfuil tuairp as a haíair goirde mar tá pí. So deairbda, ir fiúntaé an fear é, fearroirca móir mac Dáibio, 7 ir móir an buairdeá bair air fá n-a ingin.

Doo.—Ir i mo baramail go raib pí mar rin i gcomnuid 7 sur b'é rin an fáe ar tugad do mícéál í.

Máire.—Ná creio a leicéir. Ní tiubraó fearroirca móir a ingean o'fear ar bit mur raib pí go ceart in a

rláinte. Aét pacáir mipe d'ionnruide air 7 innreócaró mé
tú an méir a éualar.

Doó.—Deana, má'r mian leat é. Níl mipe ag innrint
focail bpreige duit.

Máire.—Slán leat, a Spéaruidé!

Doó.—Slán leat, a bean cóir!

Sníom II. Amárc I.

Áit—teac fearroirca mhoir.

(I látar fearroirca 7 Máire Nóra.)

Fearroirca.—Go cinnte, is ag deanaí maíaró oim atá
tú. Bí mo ingean annreo Dia Doimnaig 7 i com maíe in a
rláinte is bí sí maí.

Máire.—Atá mipe ag innrint an rgeíl duit mar fuair é.
Síl mipe gur b'féidir gur éuala tú ionráó air. Adubairt
Doó Spéaruidé liom go braca pé i le n-a fúilib féin ag
teacht amac ar fuinneóis an tige 7 i cóirighe mar beaó
sí ag dul go bainir, 7 gur léim sí, 7 gur damruig sí
'ra' garra, gur rpar sí fuar ar éann 7 gur léim sí
anuar arí; gur féir sí pósa éirge-ran; 7 gur rgeinn sí
irteac 'ran bfuinneóis arí amail cat.

Fearroirca.—Go bfuirú Dia orainn; má tá rin fíor, atá
sí ar a céill gan amár.

Máire.—San amár atá. Níor b'féidir go raib sí ar
meirge, óir ní tiocfaó léite na cleara rin d'imirt.

Fearroirca.—Ar meirge! níor blair sí deor biotáille ó
ruaó i. Atá mo ingean boét ar a céill; rin mar tá an
rgeal 7 atá faicéir ar mheál boét rgeala a tabairt
dam-ra. Caiéiró mé an doctúir d'fágail di—7 an
ragairt. A Máire, ná leis oir féin fá'n méir a éuala tú
go breicimíó goiré mar atá an rgeal aici. Ní deanaí
mipe moill go breiciró mé mo cáilín boét, aét caiéiró mé
ar otúir teactairí do éur fá déin an doctúra 7 fá déin
an ragairt. Níó, éamonn Óg! Cuir an diallair ar an
láir duinn 7 beir an doctúir leat go dtí Siubán; atá sí
go dona. Iméig leat ar coranárre 7 beir leat é cibé ar
bit áit a bfuil pé. Glacfaó féin an gearrán bán 7 cuir-
fead fíor ar an ragairt. Mo ingean boét, má'r mar rin
atá an rgeal agat!

Shíom II. Amárc II.

Áit—an treomra i dtíg Mícheil Conaill.

(Peardar Táilliúr 'na fuidhe ar éilár ag veanaí éadaiḡ. Míceál in a fuidhe ag caint leir. Tigeann Siubán irteac le ruaisḡ.)

Siubán.—Sin éugainn m' aḡair. Níl fíor agam ar éalaní an domáin ca bfuil ré ag dul aḡt atá veitḡbir mór air. B'féidir go bfuil ruid eiginḡeac ar ceair le mo máḡair.

(Tigeann Fearpoirca irteac.)

Fearpoirca.—ḡo mbeannuigíḡ Dia annreo (rtánann ré go dian ar Siubán).

Siubán.—ḡo mbeannuigḡear duit, a aḡair!

Míceál.—ḡo mbeannuigíḡ an fear céadna duit, a fearpoirca. ḡoidé an rḡéal agat?

Siubán.—ḡoidé mar tá mo máḡair?

Fearpoirca.—Atá do máḡair go maíḡ, a inḡean. ḡoidé mar tá tú féin, a éailín? (ag amárc go ḡear uirri).

Siubán.—Atáim go ráir-maíḡ, a aḡair. B'i eagla orm go raib ruid éigin ar ceair lib, bí an méirín veitḡbre ort. B'féidir ḡur oḡar do bí ort ḡ ḡurab é do éuir tae atá do d'it ort, há! há! Caidríḡ mé imḡeacḡt ḡ an tae do bfuíḡ, óir atamaoíḡ uilḡ i ḡcomáir a veitḡ éair leir an oḡar.

(Imḡeann Siubán ar an treomra.)

Fearpoirca (ar leatḡaoib le Míceál).—An bfuil bipeac uirri?

Míceál.—Siubán? Atá rí go maíḡ in a pláinḡe; ḡoidé véad uirri?

Fearpoirca.—Aḡt ḡoidé mar tá a ceann?

Míceál.—A ceann? ḡoidé véad ar a ceann? Ar nḡóḡe, ní raib ḡalar cinn ar bit uirri?

Fearpoirca.—Nac raib rí beaḡán ar reaḡrán?

Míceál.—Beaḡán ar reaḡrán? An bfuil tura beaḡán ar reaḡrán?

Fearpoirca.—Níl raic ar ceair liom-ra, aḡt éuala mé go raib Siubán amuic 'ra' ḡairrḡa i ḡcúl an tíḡe ag rinḡce ir ag boc-léimniḡ, ḡ ríl mé go cinḡḡe go raib rí ar a céill.

Peardar (leir féin).—ḡo b'fóirḡḡ Dia orainn, ar éuala ré an rḡéal céana féin? Abú! tá 'n t-im éirí an b'raḡán anoir. Má ḡeib raḡ amaḡ ḡur mire bí ann, muir'fear mé le Míceál.

Míceál.—Nóic, Siubán! Sabaó rí i bfuir annreo go gcluinn tú reo!

(Tigeann Siubán irteac 'ra' treomra. Tigeann an ghirpreac aimripe irteac 'ran am céadna.) Aoiri v' aoiri go bfuil tú ar do céill 7 go raib tú amuic ag bocléimniú 'ra' gairrda ar maidin inoiú!

Siubán.—Há! ha! há! a' veanam spinn atá m' aoiri. Ní raabar 'ra' gairrda le reachtmain.

Fearpoirca.—Oar a leabha, crieoirinn é! Ir ag rteallad na mbreag a bí ré!

Siubán.—Cé, a aoiri?

Fearpoirca.—Doó Spéaruióe.

Míceál.—Opó! an é rin é? An é uirgéal doó Spéaruióe atá leat?

Fearpoirca.—Sead; aót ní raabar féin ag caint leir, táinú Maire Nóra irteac 'un tige eugam atá dá uair ó foim, gur innir rí dam an rgéal a fuair rí ó doó Spéaruióe, Dubairt ré léici go raib ré ag amarc ar Siubán annreo, ag léimniú amac ar fuinneois ar eúl an tige 7 i cóirgíste go galánta, ag rinne crio an gairrda, ag dul ruar ar éirinn 7 ag léimniú anuair ar air; ag réirdeat póg do-ran——

Siubán.—An braidairde! ar Dubairt ré rin?

Fearpoirca.—Agur gur rgeinn rí irteac 'ran bfuinneois arir.

Míceál.—An damantóir! Bainríd mire cúitiugad ar ar na breagairb rin.

Peadar (leir féin).—Tiofaió rooc-obair ar an gclear úo, má leantair de'n rgéal. (Ór áro) B'féidir gur raínil do bí ann. Dá olcar é, ní cumpad doó rgéal de'n cineál rin.

Fearpoirca.—Dubairt ré go raib a mainte Domnaiú ar Siubán 7 hata na gcleiteac bán, 7 i cóirgíste mar béat rí a' dul 'un bainre.

Siubán.—An diabluigíteoir! Ca raib ríad oim le coirgíir!

An ghirpreac (ag rgarirteat amac leir an ngáire).—Oé! 'ré Peadar a bí ann; 'ré Peadar a bí ann.

Peadar (ag bagairt a cinn leir an ngirirgí).—Bí 'oo toir, a óirpreac! Goidé 'n bainc atá agat-ra leir an rgéal?

Fearpoirca.—Crieo mé gac uile focal de'n rgéal 7 ríil mé go raib Siubán go héadrom in a ceann. Cuir mé Eamonn Óg ar muin na lárac rá déin an doctúra——

Siubán.—Fá déin an dochtúra!

Feardoré.—Asgur éuaíó mé féin fá déin an trasairt—

Siubán.—Fá déin an trasairt!

Feardoré.—Níor fan mire le ceactarí aca, aót reo éugaió an beirt aca anoir.

(Tigeann an trasairt 7 an dochtúir irteac.)

An trasairt.—Beannaót Dé ionann 'ra' tig ro!

An dochtúir.—Goide mar tá an bean boót?

Feardoré.—So mbeannuigtear daoió ardon. Ir cor-máil gur ar tuar amadain atámaio so huile. Mire ir ciontaó leir, mar éreio me rgeál bréasaó. Níl daoió ar ceair leir an éailín reo.

An trasairt (as gáiríde).—Ir amlaíó ir fearr é. Níor bfeairr liom aérugáó rgeíl aici. Aót cé éuir an t-uirrgéal ar riubal.

Miceál (ar buile).—Ir é an biteamnac rin éall, doó gneairíde, do cum an rgeál 7 do éuir amac é. Cá bfuil mo máioe oioigín annrin 7 beairíó mire air gan áóbar gáire do deanam óinne.

An trasairt.—Ná bac leir, a mícíl, ní raib ann aót gneann.

Miceál.—Gneann, a áair. Ir deair an gneann rgeál bréasaó mar rin a éuir amac. Ir mí-gneann móir é, 7 bainríó mire cútiugáó ar an daol!

An trasairt.—“Ir liom-ra óioáitair o'imirt,” ar' an Tigearna. Ná bac leir níor mó.

Miceál.—Deamán a miríde liom goide deir an Sgriop-túir. Beairíó mire an leaóiaó ir fearr o' doó gneairíde a ruair ré iú a raogail. Gneann so deairéa!

An gniarraó.—A máigirtir, 'ré beaóar a bí ann!

Miceál.—Cé beaóar, 7 cá raib ré, a éailín?

An gniarraó.—Beaóar Táillíir annrin. Bí mainte mo máigirtreára air, 7 a hata, 7 é a' léimnió 'ra' garróa.

(Bagraann beaóar so tiug ar an ngnirrió, as rmeídeao a fúl 7 a lámh léite.)

Miceál.—Goide rin aóeir tú, a gniarraó?

An gniarraó.—Atá, bí mire as teacó irteac leir na ba, da n-eaóaréiaó, connaic mé bean, da liom, a' léimnió amac ar an bfuinneois ar éul an tige. Síil mé ar doúir gur b'i mo máigirtreár do bí ann, mar bí éaóac mo máigirtreára uirri 7 fíl mé so raib rí ar deairí-míre mar so noeacáio rí as deanam iunne 7 coranáioe inr an ngnirrída. Sginn rí léite ruar ar an gneann caóicáinn 7 as teacó anuar ói, connaic mé brióci bána beaóair uirri 7 b'fior daí annrin gur beaóar do bí ann, 7 éaóac mo máigir-

treápa air. Connaisc mé é 'ra' treompfa in a díaró rin as baint an éadais d'é, 7 é as bpiread a éiríde as gáiríde mar bí doo Gréaruirde as amarc anall ó n-a íráio féin air 7 é lán-cinnnte gur b'i mo máisgirtreap do bí ann.

Peapap (ar leactaibh).—So tacaetear tū, a cailín caintig! Atáim gairbte anoir 7 muir'pear mé so cinnnte.

Miceál.—O hó! a táillíur na buinne! an tupa do tós an puailli-buailli reo orainn? Tós ort, a dúlamáin ocraig, nó bpiread gac uile énam i do corp.

Peapap.—Ná buail, a Míeil, níor íl mé —

Miceál (de béic).—Amac leat!!

(Buailteann Peapap leir an mbata. Béiceann an taitlíur. Seachnann Miceál 7 léimeann amac éirí an bfuinneois gan hata, gan bróga, gan cóta; caiteann Miceál an bata in a díaró as tui amac ar an bfuinneois doó.)

An ragar (as gáiríde).—Hobair tuit a marbad, a Míeil. Mairead, buirdeap le Dia na bfuil an rgeal níor meap, aet millead mo éuro tae orm-ra.

An doctúir.—Agur orm-ra forda!

Siubán.—Deapad-ra cupán tae daoib ardon, má lámhann rib a ól ó mnaoi atá com éadrom 'ra' ceann 7 'ra' corp ir atá mire do réir tuairgse!

(Crioé.)

DOCTÚIREACT NUAD.

Fuieann:—Uilliam Ua Tomhair .i. fear tinn; Miceál Óg, Síle .i. bean Uilliam.

Clann Uilliam.

Áit—teac Uilliam. Am—tráchnóna.

(I láthair Uilliam 7 a bean 7 a gclann. Uilliam 'na tuige ar a leabairó gan air aet a bpirí 7 a léine 7 é as ornaigil so trom. Tigeann Miceál Óg irteac.)

Miceál.—So mbeannuigir Dia annreo.

Síle.—So mbeannuigtear duit, a Míeil. Sé do beata.

Uilliam (ra' leabairó).—Oé! oé! ocón! ocón!

Miceál.—So raib maic asat, a Síle. An bfuil Uilliam tinn? Cuir ré teactaireact éugam-ra teact as amarc air.

Site (ór íreal).—Ná bac leir. Níl faic na ffighe ar ceann leir, aét go bfuil ré ag deanamh amac go bfuil a bár air. Labair túra leir 7 cuir an rmuaineasó rin ar a ceann.

Míceál (ór íreal).—Labrócaso. An bfuil ré i bparó 'na tuige?

Site.—Níl, aét amáin ó am tóinneir.

William.—Oé! oé! oéón! oéón!

Míceál (ór áro).—'Téim go bfuil tú go dona, a Liam.

William.—Oé! atáim go dona! An tú tá ann, a mícíl? Maireasó, céasó fáilte romat. Atá lútgáir orm fá o'feiceáil. Cuir mé teacsaire fá do déin, aét fíl mé, tá tamall ó foim, nac bpeicpinn go brádas arírt tú.

Míceál.—Goiré tá ort, a tuine? Ir nuairéacó duit-pe beir ag éagsoint.

William.—Faraor! atá an bár orm, a mícíl. Atá an raozal éart liom. Seobairó mé bár anoét. Aét tá lútgáir orm go otáinis tú ag amare orm pul ar iméig mé.

Míceál.—Goiré tá ar ceann leat, a Liam? Goiré 'n galair no an aicó fuair gheim ort anoir?

William.—Deamhan faic na ffighe ar ceann liom aét amáin go bfuil an bár orm, a mícíl! Oé! oé! oé! oéón!

Míceál.—Ní baozal duit, tá fáil agam. Aét goiré o'éirig duit, a tuine. Connaic mé tú ag dul éart an bealaó móir inóé ag marcaigheacó 7 bí tú com lútmair le hógánaó. Goiré o'éirig duit ó foim?

William.—Car éirig doadoiró óam aét gur buail an bár liom inoiú 7 atá mo cuio marcaigheacó éart liom 'ra' traozal reo. Oé, hoé!

Míceál.—Agur goiré an comairéa báir atá ort?

William.—Can fuil comairéa ar bit báir orm aét amáin é reo. Déiró mé cúig bliadóna déas ir dá fíció o'aoir anoét ag an do déas a élos 7 rin go o'ireacó an aoir do bí ar m' aóair nuair fuairé báir. Níl don amair go bfuighe mire báir 'ran am céadóna.

Míceál.—Ó b'féirir nac bfuigheá. An bfuil tinnear ar bit ag bainc leat.

William.—Níl tinnear ar bit orm aét go bfuil mo époróe irtig ag innre óam go bfuil mo raozal caitte.

Míceál.—Maireasó, ir móir a' truas liom a éluirint, a Liam, óir, dar m' focal, ba máit an fear tú in do ré.

William.—O' féarórá rin a fáó, a mícíl. Siúo ir gur mire atá o'á fáó, níor tógasó fear i ngleann tSúilis muin.

ar b'féidir leir r'ráir a glanad traidhóna lae donais' com
sarta liom féin.

Míceál.—Cuala mé go raib ealaðain na maire oirgín
asat go léir.

Uilliam.—Bí rin asam, bíod' fíor asat. Aét paraor,
atá an ealaðain rin caillte go léir 'ran tír reo anoir.

Míceál.—Cá ndéarparinn an méir rin, a Uilliam. Atá rin
maite i ngleann tSúilg go fóill.

Uilliam (as baint cuir ar féin 'ran leabair).—Mairead,
i n-ainm Dé, cá bfuigfeá iad?

Míceál (as cur supa air féin).—Atá ríad le fásail, 7
san i b'rad le riubál le n-a scuartaíad.

Uilliam.—Arú, géarugaó ort, a giolla úr, cá bfuigfeá
iad? Fiarruigim rin díot, cá bfuigfeá iad. Cá bfuair
ríad a gcuid muinteacáir? Cá bfuil fear anoir as a bfuil
eolar ar gearr-buille, nó ar fáil-buille, nó ar cúl-buille?
Cá bfuil fear a dtiocfaó leir é féin a coraint ar na
buillib' úr, san tráét ar iad o' imirt.

Míceál.—Ná bí a' blaðaraét, a Uilliam! Atá oiréad
ealaðna asam féin ir bí asat riam; 7 dar b'fíg m' focail,
aét go bfuil tú 'do luige b'neoróte, bainfínn an ríodar
arat san móill 'ran b'áire rin tíor.

Uilliam (as éirge in a leat-fuirdé ar an leabair).—Tura
7 ealaðain asat, an ead? Mairead, go b'fíorú Dia orainn,
an gcluin ríó an éiríog as búirfíg? Arú! go t'acéttar tú,
a r'namáirde! An é r'neangán 'dod' r'óirt-ra atá as caint
ar ealaðain? B'éarair m'ire ort a tuisrín nác bfuil mé
com' b'neoróte rin nác dtíis liom an bíod' a baint arat-ra,
a r'íodéog 'dona! (Éirgeann ré de r'neab ar an leabair).
Hóic, a Síle—tabair dam an dá éirín oirgín uoais' atá
'ra' treomra.

Síle.—Bíod' ciall asat, a Uilliam, 7 leis 'dó anoét.

Uilliam.—Imtíis leat, a bean! 7 fás na maidí dam. Ar
cuala duine beo a leicéir riam? Ciaróg de'n treort rin
as tráét ar ealaðain! 7 as cur plána fúm-ra. Imtíis leat,
a bean, nó tarraingeoáad an maire b'urte ort.

Míceál.—Tabair ceat a éinn 'dó, a bean cóir. Bainríd
m'ire an rúg ar pul a b'éar mé c'fíochnuigte leir!

Uilliam.—An gcluin tú rin, a Síle? An gcluin tú an
daol 7 an glór atá leir? Tabair dam an dá bata rin ar
an móiméint nó r'ceallf'ad an t-anam arat!

Síle.—Ó reo dúit iad, a duine, 7 bíod' ciall asat; reo
dúit iad (b'eirgeann an dá maire oirgín 'do).

Uilliam (go mórbálac).—Seo anoir, a duine muinte, a'

bhuil an oipead maoiríom arat féin? Glac do roga aca reo. Tairbeánrao ealaðain duit naé b'aca tú riam go dtí an oíche 'noct. Nuair a b'éar mire péir leat, geallaim duit go mbéir d'earball fá do coraib leat.

Míceál.—Glacrao an ceann reo.

Uilliam.—Atá go maí. Siubal leat anoir (iméigeann pé o'ionnr' ar an doras.)

Míceál.—Fan go fóill! fan go fóill! Coinniḡ gheim ar o'foigro. Ní'l mire ag dul a' troio le fear tárnoct-tuighe mar tá tura. Cuir ort do cuio éadaiḡ, a duine!

Uilliam.—Diaḃal rnaíte éadaiḡ cuirfead orm go mbeirí mé buair ort-ra, a ḡiolla úo.

Míceál.—Mairead, diaḃal cor a raḃar mire amac leat!

Uilliam.—Ho! ho! a coiliḡ, an b'fuil an élaðairaeáct ag baint leat éana féin?

Míceál.—Ní'l élaðairaeáct ar biḡ ag baint liom, áct b'éad náire orm troio do d'éanaí i n-agair fíu tárnoct-tuighe, gan fiú a b'roḡ air.

Uilliam.—Má'r mar rin atá, ní b'éirí an leirḡéal rin agat áct a oipead. Cuirfead orm mo b'roḡa.

(Cuirfeann pé air a b'roḡa.)

Míceál.—Sin a' d'oiḡ!

Uilliam.—Ní'l tú áct ag iarraid leirḡéil fá dul ar gcúl in do rlan, áct ní leirfead ar gcúl tú. Amac leat anoir gan tuillead cainte!

Míceál.—Amac leat féin, mairead! (Téir Uilliam amac ar dtír, Míceál o'a leanmáin, 7 Síle ip na maí in a n'oiaró).

. Amairc II.

Áit—páirc an buailte.

(Uilliam 7 Míceál in a fearaí or coinne a céile, na maí o'roigín in a lámair 7 Síle 7 na páirí ar leat'aoḃ.)

Uilliam.—Fair tú féin, a b'raḃaiḡ!

Míceál.—Ná bac liom-ra. Corain tú féin!

(Troioirí ra. Atá Uilliam go clirte leir an mbata. Ag an tríoíad ionnraíde buaileann pé buille ar leat-éluair mícil. Ar an gceat'raíad ionnraíde léimí Míceál ar leat'aoḃ 7 beirfeann gheim ar bata Uilliam, 7 gpeadann Uilliam ar a cúl le n-a bata. Leirfeann Uilliam béic ar.)

Uilliam.—Oé! oé! a élaðaire, a b'raḃaiḡ, atá tú ag 'bualad' aoḃ éior de'n éiríor. An é rin do cuio ealaðna-ra?

Míceál (aḡ bʰreit a bʰata de Uilliam).—Iméiḡ leat a bʰaile nó muirbʰrò mé tū. Atá tú buailte aḡam éana.

Uilliam.—Aét buail tú taobʰ éioḡ de'n éioḡ; buail tú taobʰ éioḡ de'n éioḡ.

Míceál (aḡ baḡairt a bʰata).—Buailḡeao taobʰ éioḡ de'n oḡuim an oḡaia uair. Iméiḡ leat a bʰaile.

Uilliam.—A élaḡaire! a ḡealltóir! a bʰiteamnaḡ! a tūnmairbʰtóir! béirò mire coméḡrom leat ḡo ḡóill.

(Tóḡann Uilliam cloé mór, ḡiḡeann Míceál ḡ caiteann Uilliam an cloé in a tūairò.)

Site.—Naé mór an náire tūit, a Uilliam!

Uilliam (ḡo móḡóalac).—Bí 'oó tōro, a bean. Cao ir ḡioḡ tūit-re fá éḡaḡ? Sin éḡaibʰ, a ḡáirí, mar éiḡ le bʰar n-aḡair tóir a éur ar óḡánaé de'n éineál rin. Eirean a' tḡáét ar ealaḡain. Sum! Atá oirḡeo ealaḡan in m' oḡoóis bʰis ir atá in a éorḡ uile. Biorò ḡioḡ aḡaibʰ, a ḡáirí, naé bʰuail bʰar n-aḡair marbʰ ḡo ḡóill, ḡaire!

(Cḡíoc.)

eilís aḡus an bʰean tóirce.

An ḡuḡeann:—Caitleac a' bʰéarḡa .i. bean tóirce.

Eilír .i. bean a' tḡe.

Concóbar, mac Eilíre.

Áit—teac Eilíre.

(Eilír ḡ Concóbar i láḡair.)

Eilír.—A Concóbar, a míc, rin éḡainn Caitleac a' bʰéarḡa anall ar an abainn ḡ béirò mé buairḡeapḡa ar mo ééill leite 'ḡá iapḡairò reo ḡ riúo oḡm. Raḡairò mire ḡioḡ 'un an tḡeomḡa i bʰolaé ḡ abair éura léiti ḡo bʰuail mé ar riubal ar baile ar an mairḡaḡ nó áit eḡḡinteac eile. Ar 'oó bʰar ná leḡ oḡt féin ḡo bʰuail mé fá'n tḡ.

Concóbar.—Na tēan a leitéro, a mairḡair! Ní leḡḡinn 'oó mḡnai tóirce ar bit mé 'oó tóibit ar mo éiḡ féin. Fan mar a bʰuail tú, tabair tó tóirce amail tūine ḡ ná tabair níor mó tó. Ir cuma tūit cairé tēapḡar ri.

Eilír.—Ní éioḡaḡ tōm a tēanam! Ir minic a éur me ḡomam féin ḡan áirò a éabairt ar a cuirò blaḡapḡac' ḡ ḡan a éabairt tó aét tōḡnán ḡḡeataí nó lán máime mine,

áct nuair gabann sí orm le n-a teanga lioméa as mo molaó 7 as cur ruar uirnaíóte ar mo íon, ráruigeann sí orm 7 bíonn oipead deic ndéirce léite 'ra' deirpead. Oró! rin as teact í. Mar seall ar an Ríg, a Concoðair, 7 ná hinnir oí so bfuil mire irtiş.

Con.—Ní innreocair. (Ar leactaob.) Dar a leoga, cuirpió mire léigear ar o' fáitcior noim Cailliş a' Ueapla. (Imtişeann Eilir 7 preabann Cailleac a' Ueapla irteac.)

Cailleac.—So mbeannuigió Dia annreo, 7 so scuirió an Máighean Muire 7 na hainşil beannuigíte şac uile cineál şrápta noimam 'ra' tiş reo.

Con.—So mbeannuigítear duit, a bean éoir.

Cailleac.—Mairead, an leat féin atá tú?

Con. (so şruamaş).—Ir liom féin, faraor!

Cailleac.—Mairead, cá bfuil do mactair? Ir annam oi-re beit ar baile.

Con. (so bponac).—Atá sí 'ra' flaitear, tá rúil asam! Naşar euala tú, a Mléadba, so bfuair mo mactair bár, so ndeanair Dia trócaire ar a hanam (ciporair pé é féin).

Cailleac ('şá ciporair péin).—So raoruişió Dia rinn. Ó so ndeanair Dia trócaire uirpi 7 so şcóiuişió Sé leabair ói i bflaitear, imearş na Naom 7 na mban-naom, 7 na Maipíreac 7 na şConferóir 7 Óir na nAingear féin. Ba maic do tuill sí é ar talam, óir b' i bí 'na mnaoi éoir éarctannaş, déirceamail, şoineannta, neam-upéóirş i şcomnuirde. Oó! so ndeanair Dia trócaire uirpi arir ir arir. Deirim şairir 7 Due Mária ar a ion. (Şuirdeann sí so tiuş ar fead tamail.)

Con.—Ní'l ionşantar orm, a Mléadba, so bfuil cumha ort i ndair mo mactair. Dar a leabpa, ba éapa maic duit-re í. Ar leabair a bair féin bí sí a' rnuainead ort.

Eilir (şan reompa).—So maicó Dia duit na bşéaşa rin, a Concoðair!

Cailleac.—An n-innirdeann tú rin dam, a Concoðair. Dar a leoga, éreirpinn é, óir b' i bí cineálta bairdeamail liom i şcomnuirde; 7 níor leiş sí ar riuşal ó'n dorar riam mé le déirc coitcinn şan dútpact de cineál eirinteac do cur liom. Asur an n-innirdeann tú dam şur éuimniş sí orm, as ráşail bair oí? Oó! so ndeanair Muire Daintişearna cuimniuşad uirpi-re 'ra' tróirpuióeaact (şuirdeann sí arir).

Con.—Sead; duşairt sí nac mbéad ríre noimat coitóce arir le déirc a éabairt duit. "Áct," ar sí, "a Concoðair, ní deapair túra deapmad de Mléadba boóct."

Eilir ('ran reompa).—A bhradaig! ar éuala don duine
riam a leicéir do bhréig!

Cailleac.—An n-abrann tú liom sur dúbhairt rí rin, a
Concobaip?

Con.—Dúbhairt go dearbha, 7 ar rí liompa:—“Béaraid
tú an meargán ime rin atá deanta agam ví an céad uair
eile tiocpar rí an bealaé reo.”

Cailleac.—Go moltar an Rí! Ar dúbhairt rí rin?

Eilir ('ran reompa).—Goiré 'n diablaibheac atá ar coir
aige anoir?

Con.—Can fuil mé ag inniint focail bhréige duit. Seo
duit an meargán (tuagann an meargán ime ví). Agus ní hé
rin uilig é, aét ar rí: “Atá máilín olua annhin agam 7 ní
béir don duine annreo in mo diair-pe le n-a cárdail nó a
ríomh; tabair do mbeadh é.” Atá an máilín agam ann
reo fá do coinne. Cuir ar do muin é (cuir do rípe an
máilín ar a muin).

Cailleac.—Ó, go ndéanair Dia Mór na trócaire—
(Ciomann rí ar uiridheac arí.)

Eilir ('ran reompa).—Goiré reo! Goiré reo ar cor ar
bit? Atá pé ar tí mo rghiora leir an trean-málaio reo!

Con.—“Níl don duine le ríomh ar an túinne rin anoir,”
arar mo máthair, “atá pé com maí agat a tabairt do
mbeadh. Mur otis leat an túinne d'iomcur leat inuí,
tar ar air i mbárac fá n-a déin. Níor érac mo máthair ar
na cárdail, aét meapaim sur deapmao a pinn rí. Níl
don gar dam-ra iao do congáil; reo duit iao 7 cuir in
do mála iao (cuir do mbeadh na cárdail in a mála).

Eilir ('ran reompa).—A' Rí 'ar rábail! atá mo cárdail
nuadh léite. Cairéir mé dul ruar ir a rtorad.

Cailleac.—Go moltar ainm an Tighearna! nac i ví go maí
dam-ra. Agus ní deirim go bfuil tú féin go hóc, a
Concobaip, aét a oipead. Ir mac doo' máthair tú, go
deimin.

Con.—Atá pluincéad nuadh éuar ar an lofta, 7 spéarán
gearr báinín, 7 dúbhairt rí go mbéad ríao píor-úráibheac
duit-pe i n-agair an gheimhí, 7 iao a tabairt duit. Seo
duit iao 7 siota móra le n-a sceangailt ar do dhuim
(tógar 7 ceanglaí an pluincéad 7 an spéarán ar dhuim
na cailige).

Eilir ('ran reompa).—I n-ainm Dé, ar cáil pé a éirí
céille go léir? Aét ní leiríoir mire léite mo pluincéad
breag nó an spéarán úo ar cuir mé irteac oipead ríochair
'sá cárdail 7 'sá ríomh.

Cailleac.—Go bfuighe rí a luac-raoṁaí pá feaṁt 'pa' fílaítear! Naṁ í cúimniṁ ar na boṁtaib! naom ar an talaṁ do bí inntí!

Con.—Ní hé rin uilig é——

Eilír ('ran reompa).—Go bfuíro Dia orainn, cao eile tá ré ar tí ṁbaírt oí?

Con.—Atá gúna úr ann reo, fuair rí lá donaiṁ an tSean-baile ro cúairṁ tairt, 7 toubairt rí ar leabairṁ a báir naṁ raiṁ tuine aici i n-a diairṁ le n-a caíteamṁ aṁt túra, 7 gan dearmadaṁ a ṁbaírt duit.

Eilír ('ran treompa).—Maíreaṁ, go tacaṁtṁar rí, an beirt aṁaib má 'ré mo gúna úr, naṁ raiṁ ar mo ṁruim aṁt óa feaṁt ó fuair é, atá rí ar tí ṁealuṁaṁ uaim! Aṁt cuíro mife corṁ ar an obair reo!

Cailleac.—Oró! an bean áluinn! Ní'l pponntanar eile o'a bfuair mé a b'feair liom 'ná a gúna féin. Ní cuíro mé orm é coirṁce gan rmuaineaṁ uírrí 7 raiṁar a ráṁ ar a hanam.

Eilír (aṁ teacṁ aníor ó'n reompa).—A fean-málaio ṁráanna mí-rápta! Baṁ máit leat, oar nṁoíṁ, mo gúna úr do cúr ar do máraib buirṁ, 7 mo pluinṁeáṁ breasṁ 7 mo ṁréarán 7 mo cúro olua 7 ime o'iomcúr leat. Cuí ríor na neíte rin no rṁallpaṁ tú le huirṁe te.

Cailleac.—Maíreaṁ, géaruṁaṁ orṁ! an annrin atá tú? 7 an aṁ maṁaṁ orm do bí rí ar aṁaon?

Eilír.—Can eaṁ, maíreaṁ; ní'l don aṁbaírt maṁaṁ oam-pa in mo cúro earrairṁ do breit leat.

Cailleac (aṁ caíteamṁ ar an upláir gaṁ don ruo túg Concoṁar oí).—Oró! a bpaṁaíṁ na luaitṁ, náir cúala tú 7 naṁ bpaṁa tú do mác cóir aṁ cúr liom gaṁ uile ruo aca? Aṁt rin cúgaṁ iao. Ní ṁruailleoṁainn mo ṁruim leṁ. Síl mé go raiṁ tú marṁ oaríruṁ nuair a bí ré aṁ taṁbaírt oadairṁ do na boṁtaib, óir ní leigreaṁ an traint duit-re oadairṁ a ṁbaírt uait. Bí tú 'do rṁrúbín i gcomnuirṁ 7 atá anoir, 7 beirṁ go bpuinn an bpaṁa.

Eilír (ar dearg-buile).—Fás mo teacṁ, a Cailleac a' bpaṁa, nó rṁallpaṁ an t-uirṁe te orṁ.

Cailleac.—Ní leigreaṁ an eagla duit, a Cailleac an ocpair! Ir ṁruasṁ liom ṁur oall mé do oṁar ocpaṁ riam.

Eilír.—Cuí amaṁ í, a Concoṁar!

Con.—Ní cuíreaṁ, a máṁaí. Meairaim go mbéirṁceá tréan go leor aici tú féin, 7 bearrairṁ mife ceart fir duit.

Cailleac.—Ca deanaim moill in do tigrálaṁ leaṁtromaṁ, go maíreair tú. Fásaim mo feaṁt maílaṁt in mo diairṁ 7 maílaṁt mór eile i n-éinfeacṁ leṁ. (Imtigréann rí.)

(Críoc.)

FOCLÓIRÍN.

Annaín, seldom.

Δαίρ céile, father-in-law.

Βαζαίρ, act of threatening. In phrase Δς βαζαίρ α éinn = shaking his head.

Βάιρεάμáι, loving, friendly.

Βάμín, flannel.

Βέαραίρ, will give; but in phrase βέαραίρ míρε αίρ = I will compel him.

Βέιc, *f.*, a yell.

Βιoτáιιe, βιoτáιιe, spirits.

Βιαθαράcτ, blarney.

Βoc-λέιμμίς, buck-jumping.

Βρέροín, frieze, tweed, cloth.

Βρεοίρτε, sick, sickly.

Βυαcάιιeαcτ, minding cattle. Cailín βυαcάιιeαcτα = a girl for minding cattle.

Βύιρρις, *v.*, roar.

Caíιeαc, *f.*, a hag.

Caίτεáμ, act of consuming, spending, wearing.

Capτáιιaαc, charitable, loving.

Capτáιι, act of turning; Δς capτáιι αίρ α céile = meeting each other.

Ceαουίςτε, permitted, permissible.

Ceáιρ, wrong, astray; αίρ ceáιρ, wrong.

Ceáιτ φίρ, fairplay.

Cleίte, a feather.

Cíneáιτα, kindly.

Cípín, a chip, applied here to a stick.

Cíαθαίρεαcτ, cowardice.

Cóιρiςτε, dressed.

Comτpom, even, level.

Concobaίρ, Conor.

Cpáιι cαopτáιιι, the rowan tree or mountain ash.

Cúιιiςγáο, requital, satisfaction.

Δáιι, *v.*, blind, darken.

Δáμáιιτóιρ, *m.*, a cursed wretch.

Δáοι, *m.*, a chafer.

Δáοι-τεáγς, chafer tongue,

Δeáρmαο, act of forgetting.

Δéιρc, *f.*, alms; *gen.*, -e.

Δéιρceáμáι, almsgiving.

- Διαβλαϊθεαῖ, diablerie.
 Διαβλαϊθεοί, *m.*, a worker of mischief.
 Οῖρηάν, *m.*, a handful.
 Όρεα, *v.*, climb.
 Οὐλαμάν, a leprechaun.
 Οὐτραῖ, an addition to an alms, something thrown in that was not expected.
 Εαοαῖρεαῖ, milking time.
 Εἰσκαοί, εἰσκαοί, act of lamenting, complaining.
 Εαλαθαί, science; *gen.*, εαλαθα.
 Εαρηαῖ, goods, chattels.
 Είτη, Alice.
 Εἰσιντεαῖ = εἰσιν.
 Ραῖ, *f.*, a stitch, any small thing.
 Ραῖ καὶ ρυγθε = the scrap of the flesh-worm, a very small affair.
 Ραῖτεοί, bashfulness.
 Ρεαροῖα, Gaelic name, Anglicised Ferdy and Dorry.
 Ρεῖρηεοί, *m.*, a farmer.
 Ριαρῖ, *v.*, ask, inquire.
 Ρολαῖ, hiding, concealment.
 Ρορα, also.
 Ραῖαῖ, sewing.
 Σαῖτε, caught, cornered.
 Σα, *m.*, good, a good turn.
 Σαῖ, active; *comp.*, Σαῖτε.
 Σαῖρεαῖ, *f.*, a little girl.
 Σαοῖρεαῖ, comely.
 Σρεα, *v.*, beat, belabour.
 Σρεαῖ, a web of cloth.
 Σρεαῖ, *m.*, a cobbler.
 Σῖν, pleasant, humorous; *gen.* of Σῖν, fun.
 Σῖν, a gown.
 Τονηαῖ, an attack, assault. In phrase τ'ονηαῖ αῖ = to or towards him.
 Λά, *v.*, dare.
 Λεαῖ, beating, "leathering."
 Λεαῖ, one side.
 Λεαῖ, poor, miserable.
 Λεαῖ, leather.
 Λεῖρηεαῖ, *m.*, an excuse; *gen.*, -ρηεῖ.
 Λοῖ, smooth, polished.
 Λαῖ ραοῖ, reward.
 Μαοαῖ, a squirrel.
 Μάλα, a silly, gossiping old woman.

Date Due

mān			
mΔo			
mār			
meΔ			
mio			
Moil			
Mōp			
neΔ			
nige			
OrnΔ			
pnoi			
RuΔ			
Sam			
Sam			
SΔot			
Sāpt			
Séro			
SgΔ			
Sgal			
Sgin			
Sgpi			
Siōe			
Sile,			
Síop			
Siub			
Slár			
Smé			

oneself ;

Snáite, a stitch.

Snámarōe, *m.*, a creeping thing.

Sneangán, properly reangán, a pismire.

Soineannta, innocent.

Spíō, *f.*, fault, scandal.

Stán, *v.*, stare.

Stpáiceamail, stately, airy.

Tact, *v.*, choke.

Táitliúr, *m.*, a tailor.

Tápnocuiŕte (or tápnocctta), naked.

Téatuiŕ, *v.*, pilfer, steal.

Teapuiŕ, *v.*, want.

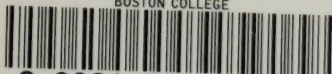
Tpuailiŕ. *v.*, contaminate.

Tuill, *v.*, earn.

Uirrgéat, *m.*, a romance.

190279

BOSTON COLLEGE

3 9031 01161753 7

190279

Author

MhagFhionnlaoich, Pheadar

Title

Miondramanna.

BOSTON COLLEGE LIBRARY

UNIVERSITY HEIGHTS

CHESTNUT HILL, MASS.

Books may be kept for two weeks and may be renewed for the same period, unless reserved.

Two cents a day is charged for each book kept overtime.

If you cannot find what you want, ask the Librarian who will be glad to help you.

The borrower is responsible for books drawn on his card and for all fines accruing on the same.

**PHOTOMOUNT
PAMPHLET BINDER**

Manufactured by
GAYLORD BROS. Inc.
Syracuse, N. Y.
Stockton, Calif.

